PROGRAM PROFILAKTYCZNY ZESPOŁU GIMNAZJALNO-SZKOLNO-PRZEDSZKOLNEGO W POLSKIEJ CEREKWI

NA LATA 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017

Jednym z głównych celów działalności szkoły jest stworzenie bezpiecznych i przyjaznych warunków nauki i pracy uczniów oraz propagowanie wśród nich zdrowego stylu życia. Służy temu Program Wychowawczy Szkoły i Program Profilaktyczny dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb środowiska.

Istotą niżej przedstawionego Programu Profilaktyki Szkoły jest propagowanie wśród uczniów zdrowego stylu życia, obrona dzieci i młodzieży przed zagrożeniami, a także reagowanie w sytuacji pojawiających się zagrożeń poprzez podejmowanie działań profilaktyczno-wychowawczych.

Profilaktyka zajmuje się systematycznym badaniem czynników ryzyka oraz czynników chroniących. Te pierwsze wiążą się z wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia, większym nasileniem i dłuższym czasem trwania istotnych problemów dotyczących zdrowia psychicznego i fizycznego. Czynniki chroniące zwiększają odporność człowieka na czynniki ryzyka i zaburzenia.

Czynniki ryzyka wynikają z:

1) warunków rodzinnych:
   a) przynależności do niższej klasy społecznej,
   b) konfliktów rodzinnych,
   c) choroby psychicznej w rodzinie,
   d) słabej więzi z rodzicami,
   e) dezorganizacji rodzinnej,
   f) zaburzeń w komunikowaniu się.

2) problemów emocjonalnych:
   a) maltretowania w dzieciństwie,
   b) apatii lub otępienia emocjonalnego,
   c) niedojrzałości emocjonalnej,
   d) stresujących zdarzeń losowych,
   e) niskiej samooceny,
   f) braku kontroli emocji.

3) problemów szkolnych:
   a) niepowodzeń w nauce,
   b) demoralizacji szkolnej.

4) problemów interpersonalnych:
   a) odrzucenia przez rówieśników,
   b) alienacji i izolacji.

5) kontekstu ekologicznego:
   a) zdezintegrowanego środowiska sąsiedzkiego,
   b) dyskryminacji rasowej,

c) bezrobocia,
d) skrajnej nędzy,
e) eurosieroctwa.

6) upośledzenia fizycznego:
   a) komplikacji okołoporodowych,
   b) uszkodzeń narządów zmysłów,
   c) upośledzenia organicznego,
   d) zaburzeń równowagi neurochemicznej.

7) opóźnień rozwoju:
   a) inteligencji poniżej normy,
   b) niekompetencji społecznej,
   c) deficytu uwagi,
   d) trudności w czytaniu,
   e) braku odpowiednich nawyków i umiejętności związanych z pracą.

Czynniki chroniące bezpośrednio zmniejszają poziom dysfunkcji, wchodzą w interakcje z czynnikami ryzyka łagodząc ich wpływ. Należą do nich :

a) silna więź z rodzicami,
b) zainteresowanie nauką szkolną, rozwojem,
c) ustalony system wartości oraz skłonność do jego respektowania.

Program Profilaktyczny ma charakter otwarty a jego głównym celem jest zintegrowanie działalności wokół pracy wychowawczo-profilaktycznej prowadzonej w szkole przez nauczycieli, rodziców oraz sojuszników z zewnątrz.

CELE PROGRAMU:

- Kształcenie umiejętności rozwiązywania konfliktów oraz unikania przemocy i agresji,
- Przeciwdziałanie wagarom, kłamstwom, kradzieżom i uzależnieniom,
- Pogłębianie wiedzy na temat szkodliwości używania środków psychoaktywnych,
- Utrwalanie u uczniów postaw i zachowań społecznie akceptowanych,
- Dążenie do rozumienia emocji swoich i innych oraz wyrażania ich w sposób społecznie akceptowany,
- Tworzenie właściwych warunków współpracy nauczycieli, rodziców oraz zewnętrznych sojuszników szkoły.

METODY DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH:

1. Metody aktywne - dyskusja, burza mózgów, inscenizacja, praca w grupach, warsztaty.

2. Pogadanki, prelekcja – na spotkaniach z policjantem, strażnikiem gminnym, pedagogiem lub psychologiem.

3. Oddziaływanie przez sztukę – teatrzyki profilaktyczne, konkursy plastyczne itp.

EWALUACJA:

Ewaluacja programu będzie prowadzona poprzez:

- wpisy w dzienniku,
- ankiety – na wejście i na zakończenie realizacji kolejnych zadań programu. W pierwszym roku realizacji programu ankietowane będą zagadnienia bezpieczeństwa w sieci oraz zapobiegania przemocy i agresji na tle niepowodzeń szkolnych.
  W drugim roku realizacji programu zankietowana zostanie kulturalna komunikacja interpersonalna oraz podstawowe umiejętności społeczne.
  W trzecim roku realizacji programu ankietowane będą zagadnienia bezpieczeństwa w szkole i poza nią oraz przeciwdziałanie wagarom, kłamstwom i kradzieżom.
  W czwartym roku będą przeprowadzone ankiety na temat niebezpieczeństw związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych.
- sprawozdania z realizacji,
- hospitacje.

ZADANIA SZKOŁY:

- rozpoznawanie, diagnozowanie i informowanie o zagrożeniach i ich skutkach,
- współpraca z rodzicami w zakresie działań wychowawczych, prozdrowotnych oraz interwencyjnych,
- poradnictwo dla rodziców,
- organizowanie zajęć pozalekcyjnych wspierających rozwój ucznia,
- współpraca z różnymi instytucjami wspierającymi działalność szkół w zakresie rozwiązywania problemów dzieci.

ZADANIA WYCHOWAWCY:

- diagnozowanie sytuacji wychowawczej w klasie i rozpoznawanie zagrożeń rozwoju ucznia,
- rozpoznawanie indywidualnych potrzeb ucznia,
- budowanie prawidłowych relacji z uczniami, opartych na wzajemnym szacunku i zrozumieniu,
- propagowanie zdrowego stylu życia,
- dokonywanie oceny skuteczności prowadzonych przez siebie działań, modyfikowanie programu i dostosowanie go do aktualnych potrzeb.

ZADANIA DLA RADY PEDAGOGICZNEJ I RODZICÓW:

- zapoznanie grona pedagogicznego, Samorządu Uczniowskiego PSP i PG oraz rodziców ze Szkolnym Programem Profilaktycznym,
- zdobywanie wiedzy i kompetencji w zakresie profilaktyki,
- zapoznanie z procedurami postępowania w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją oraz Niebieskiej Karty,
- opracowanie harmonogramu dyżurów pełnionych przez nauczycieli w czasie przerw oraz imprez szkolnych,
- nawiązanie kontaktu ze specjalistami, instytucjami zajmującymi się profilaktyką tj. PPPP, Policja, Straż Gminna, GOPS
- współpraca z rodzicami polegająca na ujednoliceniu norm, wymagań, kar i konsekwencji ich przestrzegania ze strony dorosłych, organizacji uroczystości klasowych, imprez okolicznościowych.

DZIAŁANIA SZKOŁY SKIEROWANE DO UCZNIÓW:

- wyposażenie uczniów w wiedzę na temat problemów dorastania,
- zajęcia prowadzone przez wychowawców mające na celu podniesienie efektywności nauki własnej,
- wzmacnianie adekwatnej samooceny i poczucia własnej wartości poprzez dostrzeganie, wzmacnianie mocnych stron ucznia i eksponowanie ich sukcesów osobistych,
- włączenie uczniów do różnych form aktywności dostępnych na terenie szkoły,

- aktywizowanie uczniów do uczestnictwa w imprezach środowiskowych, gminnych, wojewódzkich, ogólnopolskich.

ZADANIA DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH DLA POSZCZEGÓLNYCH ETAPÓW EDUKACYJNYCH:

Okres przedszkolny i wczesnoszkolny:

- profilaktyka oparta na metodach aktywizujących dostosowanych do możliwości dzieci (piosenki, gry zespołowe i dydaktyczne, zajęcia plastyczne, bajka, fabuła, drama),
- promocja zdrowia, prawidłowe żywienie i zdrowe nawyki, umiejętność dostrzegania różnicy między pożywieniem, lekami, trucizną i środkami odurzającymi,
- wiedza, że od środków odurzających można się uzależnić,
- informacja, jak unikać potencjalnie niebezpiecznych przedmiotów, substancji i osób,
- możliwości szukania pomocy w trudnych sytuacjach u odpowiedzialnych dorosłych,
- poznanie zasad dotyczących środków odurzających, obowiązujących w domu i w szkole (dlaczego należy ich przestrzegać),
- informowanie dorosłych o wszystkim, co zagraża zdrowiu i bezpieczeństwu dzieci,
- akceptowanie i rozumienie faktu, że każdy człowiek jest osobą niepowtarzalną i wartościową,
- tworzenie więzi z rówieśnikami, opieka nad młodszymi,
- doświadczenie, że własny rozwój jest wielką przygodą i że najlepiej się ją przeżywa w poczuciu bezpieczeństwa, obecności bliskich, w pełni zdrowia i wolności od środków psychoaktywnych.

Uczniowie klas 4-6 szkoły podstawowej:

- rozwijanie osobistej odpowiedzialności,
- dostarczanie wiedzy na temat, jaki wpływ na rozwój i zdrowie człowieka ma zażywanie środków psychoaktywnych,
- co to jest uzależnienie i jakie instytucje pomagają osobom uwikłanym w ten problem,
- jakie zasady moralne i prawne obowiązują względem używania substancji psychoaktywnych,

- jak działa reklama,
- na czym polega presja rówieśnicza i jak się jej przeciwstawiać

<u>Uczniowie gimnazjum:</u>

- jak radzić sobie z przeżywanymi lękami i trudnościami osobistymi,
- jaka jest specyfika oddziaływania substancji psychoaktywnych na fizjologię i psychikę człowieka,
- związek między używaniem substancji psychoaktywnych a innymi problemami pojawiającymi się w życiu człowieka,
- zwiększanie poziomu odpowiedzialności wraz ze wzrostem swobody,
- obowiązujące prawo i konsekwencje jego łamania,
- poznawanie prawidłowych norm w dziedzinie zachowań społecznych,
- rozwijanie pozytywnych aspektów własnego dojrzewania i rozwoju.

DZIAŁANIA SZKOŁY SKIEROWANE DO RODZICÓW:

- pedagogizacja rodziców prowadzona na zebraniach szkolnych, a jej elementy związane z problemami w klasie – na zebraniach klasowych,
- indywidualne spotkania z rodzicami wynikające z bieżących potrzeb i zagrożeń,
- udzielanie rodzicom wsparcia i pomocy w sytuacjach trudnych,
- systematyczne informowanie o sukcesach dzieci, prezentacja efektów pracy twórczej, listy gratulacyjne, podziękowania.

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ:

CELE I ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN
1. Wdrażanie uczniów do prawidłowych nawyków związanych z ruchem na drogach i umiejętnością zachowania bezpieczeństwa w szkole i poza szkołą. Wdrażanie do przestrzegania regulaminu klasowego i ogólnie przyjętych norm zachowań.	- Pogadanki na temat bezpieczeństwa w ścisłej współpracy z Policją, Strażą Gminną - Filmy - Sprawowanie dyżurów przez nauczycieli w czasie przerw - Wypracowanie i przestrzeganie wspólnie z uczniami zbioru praw i obowiązków	- Wychowawcy - Nauczyciele - Funkcjonariusz policji - Strażnik gminny - Rodzice	Cały rok szkolny
2. Zapobieganie przemocy i agresji wobec dzieci i między dziećmi na tle niepowodzeń szkolnych oraz relacji rówieśniczych i rodzinnych. Uczenie radzenia sobie z emocjami i stresem, brania odpowiedzialności za swoje postępowanie. Wskazywanie sposobów unikania przemocy w grupie rówieśniczej. Kształtowanie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania problemów. Uwrażliwienie dzieci i młodzieży na problemy osób niepełnosprawnych.	- Reagowanie na wszelkie przejawy przemocy w rodzinie i w szkole - Wyrównywanie braków rozwojowych - Motywowanie do nauki - Organizowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej - Zwracanie uwagi na zachowania uczniów w czasie przerw, lekcji - Pogadanki na lekcjach wychowawczych	- Wychowawcy - Nauczyciele - Pedagog i psycholog szkolny - Rodzice - Dyrektor	Cały rok szkolny
3. Wdrażanie do kulturalnego komunikowania się z kolegami i dorosłymi w różnych sprawach.	- Godziny wychowawcze - Pogadanki mające na celu ustalenie zasad i sposobów komunikowania się z kolegami i dorosłymi - Rozwijanie umiejętności wyrażania i obrony swoich praw.	- Wychowawcy - Nauczyciele - Pedagog i psycholog szkolny	Cały rok szkolny

	- Udział w imprezach szkolnych - Zwracanie uwagi na zachowania uczniów w czasie przerw - Indywidualne rozmowy z uczniami		
4. Uświadamianie uczniom niebezpieczeństwa związanego z zażywaniem substancji psychoaktywnych. Zapoznanie z przebiegiem procesu uzależnienia. Dostarczanie wiedzy dotyczącej HIV i AIDS. Kształcenie zachowań asertywnych. Promowanie zdrowego stylu życia	- Przekazanie stosownych informacji na temat zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych - Zajęcia profilaktyczne w klasach - Projekcje filmów edukacyjnych i profilaktycznych - Ekspresja plastyczna	- Wychowawcy - Nauczyciele - Pedagog i psycholog szkolny - Pielęgniarka	Cały rok szkolny
5. Kształtowanie podstawowych umiejętności społecznych: - szacunek do drugiego człowieka - szacunek dla życia i zdrowia.	- Godziny wychowawcze, pogadanki, inscenizacje, dramy - Zachęcanie do szukania pomocy w trudnych sytuacjach u osób dorosłych - Przekazanie informacji o instytucjach świadczących pomoc - Uświadomienie uczniom ich prawa do nietykalności osobistej, nienaruszania godności - Współpraca z różnymi instytucjami wspierającymi szkołę	- Wychowawcy - Nauczyciele - Pedagog i psycholog szkolny - Rodzice	Cały rok szkolny
6. Przeciwdziałanie wagarom, kłamstwom i kradzieżom. Zaznajamianie z ogólnie obowiązującymi normami społecznymi. Dostarczenie	- Godziny wychowawcze, - Indywidualne rozmowy z pedagogiem, psychologiem szkolnym, wychowawcą,	- Wychowawcy - Dyrektor	Cały rok szkolny

wiedzy nt. przyczyn i konsekwencji kradzieży. Ukazywanie skutków nierealizowania obowiązku szkolnego.	dyrektorem	- Pedagog i psycholog szkolny - Policja	
7. Uczenie bezpiecznego korzystania z sieci internetowej i portali społecznościowych	- Pogadanki - Zajęcia warsztatowe	- Wychowawcy - Nauczyciele - Pedagog i psycholog szkolny - Rodzice	Cały rok szkolny

ORGANY WSPIERAJĄCE

Działania wspomagające pracę szkoły w dziedzinie szeroko pojętej profilaktyki kontynuować będą:

- Komenda Powiatowa Policji w Kędzierzynie-Koźlu i Rewir Dzielnicowych w Polskiej Cerekwi
- Straż Gminna w Polskiej Cerekwi
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kędzierzynie –Koźlu
- Lekarz rejonowy i pielęgniarka szkolna
- Rada Rodziców

SPODZIEWANE EFEKTY

Założono, że realizacja programu profilaktycznego przyczyni się do:

- podniesienia poziomu bezpieczeństwa wśród uczniów ZGSP w Polskiej Cerekwi,
- wzrostu świadomości rodziców i nauczycieli nt. agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży oraz ich zaangażowanie w walce z tym zjawiskiem,
- zdobycie ważnych umiejętności życiowych, które uchronią dzieci i młodzież przed podejmowaniem zachowań ryzykownych,

- radzenia sobie lepiej, bez nadmiernego napięcia z rozwiązywaniem problemów, które dostarcza im życie,
- Lepszego rozumienia siebie i współżycia z innymi oraz umiejętność znajdowania w sobie oparcia w trudnych sytuacjach.

Narzędzia badawcze dostosowano do typu szkoły.

Diagnoza dokonywana będzie za pomocą:

- obserwacji dokonywanej przez wychowawców,
- wywiadów z uczniami, rodzicami i nauczycielami.

Do przeprowadzania diagnozy włączają się wszyscy nauczyciele.